
AL XI-LEA SIMPOZION NAȚIONAL DE TRACOLOGIE

de Ioan Mitrea

Intre manifestările științifice de prestigiu din domeniul cercetării istorico-arheologice s-au înscris, de peste un deceniu, simpozioanele anuale naționale de tracologie:

În zilele de 28-30 septembrie 1988 la Piatra Neamț s-au desfășurat lucrările celui *de-al XI-lea simpozion național de tracologie*, eveniment științific care a polarizat interesul a numeroși istorici, arheologi, lingviști, etnografi, specialiști în paleofaună și paleobotanică, din întreaga țară.

Organizat de către Institutul de Tracologie din București și Complexul Muzeal Județean Neamț, al XI-lea simpozion național de tracologie a abordat, în cele peste 70 de comunicări științifice, o bogată problemă privind tracologia românească, o atenție deosebită acordându-se regiunilor geto-dacice de la răsărit de Carpați, integrate în istoria unitară a Daciei străvechi și a procesului continuității neîntrerupte a fondului etno-cultural traco-geto-dac, daco-roman și apoi românesc. În ansamblu tematica comunicărilor științifice prezentate a urmărit procesul dezvoltării istorice, din spațiul carpato-danubiano-pontic, de la constituirea neamurilor tracice pînă la încheierea procesului de formare a limbii și poporului român.

Pe lângă conținutul lucrărilor prezentate, o bună bază pentru dezbaterile fructuoase din cadrul lucrărilor simpozionului a constituit-o volumul **Symposia Thracologica** nr. 6, cuprinzînd rezumatele comunicărilor, precum și bogatul material etalalat în expoziția **Dacii de la est de Carpați. Noi dovezi arheologice**, organizată cu acest prilej de către Muzeul de istorie Piatra Neamț în colaborare cu muzeele de istorie din Bacău și Roman.

La lucrările simpozionului au participat peste 70 de specialiști din întreaga țară, din institutele de istorie și arheologie, din muzee și din învățămîntul universitar și liceal.

Ședința plenară, de deschidere a lucrărilor celui de al XI-lea simpozion de tracologie a avut loc în frumoasa sală a Teatrului Tineretului din Piatra Neamț.

După cuvîntul rostit de dr. Ionel Marin, directorul Complexului Muzeal Județean Neamț, instituție de prestigiu în ansamblul rețelei muzeale din țara noastră, care a fost gazda simpozionului, participanții au fost salutați de prof.

univ. dr. doc. Dumitru Berciu, directorul Institutului de Tracologie care a deschis suita comunicărilor prezentate în ședința plenară, susținând lucrarea **Ioan Andrieșescu și concepția tracizantă în istoriografia românească**. Evocînd viața și activitatea lui Ion Andrieșescu, reprezentant de frunte al științei arheologice românești din prima jumătate a secolului al XX-lea, autorul comunicării a subliniat că “aportul lui I. Andrieșescu a constat nu numai în definirea și punerea pe baze științifice larg-istorice și etnologice ale unității și etnicității tracice ale epocii bronzului, dar și în stabilirea ariei de răspîndire a tracilor pînă departe spre nord-vest”, precum și faptul că deși mai modestă, dar premergătoare în general aceleia a lui V. Pârvan, contribuția lui I. Andrieșescu “a fost hotărîtoare în orientarea istoriografică de la noi spre cunoașterea rădăcinilor primare-tracice și traco-dacice – ale poporului român”.

Prof. dr. Grigore Brîncuș a prezentat lucrarea **150 de ani de la nașterea lui B. P. Hașdeu**, în care a evocat principalele momente din viața și activitatea celui ce a fost un adevărat deschizător de drumuri în lingvistica și filologia românească, relevînd că aportul lui B. P. Hașdeu “la teoria generală a limbii este considerabil”. Hașdeu a susținut cu ardoare teza latinității limbii române, fără a nega însă aportul influențelor străine. “Strălucit comparatist, el a privit româna mereu în raport cu celelalte limbi romanice”, remarcînd de timpuriu că “elementul latin din română este mai arhaic și mai conservator decît cel din Romania occidentală, explicînd corect faptul acesta prin izolarea timpurie a latinității dunărene de restul Romaniei”. Hașdeu a adus contribuții hotărîtoare la elucidarea substratului lingvistic al limbii române, a fost cel dintîi mare slavist român. Toate acestea fac din Hașdeu cel mai mare lingvist și filolog al nostru, una din puternicele personalități științifice pe care le-a dat poporul român.

Dr. Nicolae Ursulescu în lucrarea **Concepția lui Gheorghe Brătianu despre rolul factorului dacic în etnogeneza românilor**, a relevat rolul pe care dacii l-au avut – în concepția istoricului Gh. I. Brătianu – în procesul etnogenezei românești, arătînd că marele istoric “a luat poziție atît față de tezele care acordau un rol exclusivist elementului dacic, cît și față de cele care negau orice continuitate autohtonă după cucerirea romană”. Autorul comunicării a evidențiat că partea cea mai interesantă a concepției lui Gh. I. Brătianu cu privire la rolul factorului dacic în formarea poporului român o reprezintă teza despre “renașterea” spiritului dacic după retragerea stăpînirii romane.

Dr. Constantin Preda, directorul Institutului de Arheologie din București a prezentat comunicarea **Contribuția arheologiei la istoria Daciei est-carpatică**, în care pe baza analizei bogatului material arheologic existent, conchide că, în prezent, se poate vorbi “de trei etape însemnate în viața și cultura geto-dacilor de la est de Carpați”. Prima etapă, care corespunde începuturilor istoriei și civilizației geto-dacilor, respectiv momentului identificării acestora cu ramura nordică a tracilor, caracterizată prin descoperiri de tip Curteni și Stîncești, se încadrează în secolele VII-VI î.e.n. A doua etapă, caracterizată prin descoperiri de tip Cotnari, Stîncești, Moșna, Bunești etc., se datează în secolele IV-III î.e.n.

A treia etapă, caracterizată prin descoperiri de tipul celor aflate în cunoscutele davae de la Răcătău (Tamasidava), Brad (Zargidava), în așezarea de la Poiana și în cetatea dacică de la Bîtca Doamnei-Piatra Neamț, corespunde perioadei clasice a civilizației geto-dacilor, încadrată în principal în secolele I î.e.n.-I e.n.

În comunicarea **Arheologie și tracologie în județul Neamț**, dr. Ionel Marin a realizat o cuprinzătoare retrospectivă asupra progreselor înregistrate în cunoașterea civilizației traco-geto-dacice în județul Neamț. După ce a făcut un istoric al cercetărilor arheologice și activității muzeistice din județul Neamț, autorul s-a oprit asupra unor importante descoperiri arheologice din acest județ, evidențiind îndeosebi contribuția rezultatelor acestor cercetări la mai buna cunoaștere a istoriei și civilizației traco-geto-dacice, daco-romane și vechi românești.

Dr. Eugenia Zaharia a prezentat comunicarea intitulată **Datele arheologice privind romanizarea regiunilor sud-estice ale României**, în care a remarcat, în primul rând, că astăzi marile etape ale continuității, după retragerea stăpînirii romane, sînt bine definite. Aceste etape sînt: etapa daco-romană a sec. IV-VI e.n. corespunzînd culturii Bratei; etapa romanică a sec. VI-VII corespunzînd culturii Ipotești-Cîndești și etapa românească a sec. VIII-XI corespunzînd culturii Dridu. În continuare, pe baza unei bogate argumentații științifice a prezentat evoluția procesului de romanizare în regiunile sud-estice ale României.

În comunicarea **Tradiții dacice în civilizația secolelor V-X din spațiul carpa-to-dunărean**, dr. Dan Gh. Theodor, arătînd că pe baza bogatelor rezultate ale cercetărilor arheologice privind secolele V-X au putut fi surprinse "numeroase tradiții dacice în cultura materială și spirituală locală", s-a oprit asupra acestor tradiții. Între elementele tradiționale dacice ce se regăsesc în conținutul civilizației autohtone din secolele V-X, autorul a evidențiat unele clemnte surprinse în sistemul de construcție al locuințelor și anexelor gospodărești, în domeniul ocupațiilor principale, precum și în sfera vieții spirituale.

Dr. Ioan Mitrea a prezentat comunicarea **Contribuția cercetărilor arheologice din județul Neamț, privind secolele IV-X, la cunoașterea originii și continuității românilor**, în care a relevat că județul Neamț a beneficiat de o atenție deosebită în privința cercetării epocii secolelor IV-X. În acest județ s-au făcut cercetări în cîteva așezări bine cunoscute în literatura de specialitate, cum sînt Mănoaia-Costișa (pentru secolele IV-VI), Davideni (secolele V-VII) și Izvoare-Bahna (secolele VI-IX). În total se cunosc peste 35 de situri arheologice din secolele IV-X, în peste 10 situri efectuîndu-se cercetări arheologice sistematice. Rezultatele acestor cercetări au evidențiat permanența populației autohtone, o populație daco-romanică în secolele IV-V, romanică în secolele VI-VII și veche românească din secolele VIII-IX încoace. Rezultatele cercetărilor din județul Neamț, întregind ansamblul cercetărilor din tot spațiul vechii Dacii, permit remodelarea structurilor economico-sociale specifice populației autohtone, structuri ce se deosebesc esențial de cele caracteristice populațiilor migratoare. Multe din materialele descoperite în județul Neamț pun în evidență permanentele legături cu lumea și civilizația bizantină. Ansamblul rezultatelor facilitează mai buna cu-

noaștere a evoluției procesului istoric de la daco-romani la români.

În continuare lucrările simpozionului s-au desfășurat pe trei secții, la sediul Complexului Muzeal Județean Neamț.

La secția I, intitulată **Tracii, făuritorii civilizațiilor epocii bronzului și ai primei vârste a fierului** (coordonator dr. Petre Roman), au fost prezentate aproape 15 comunicări în care s-au abordat aspecte deosebit de importante privind problema indoeuropenizării și geneza lumii tracice, legăturile civilizației tracice cu alte civilizații, evoluția lumii și civilizației tracice până la delimitarea culturală, etnică și lingvistică a lumii geto-dacice. Asemenea probleme, deosebit de importante pentru cunoașterea rădăcinilor istoriei poporului român, au fost tratate în mai multe comunicări. Conf. univ. dr. Dinu Marin în lucrarea **Cu privire la originea și evoluția comunităților de tip Foltești – Cernavoda II. Contribuții la etnogeneza tracilor**, a adus în discuție importante probleme privind începutul procesului de etnogenază a tracilor. În comunicarea **Date noi despre tell-ul preistoric de la Celei din perioada de trecere de la eneolitic la epoca bronzului**, dr. Marin Nica a prezentat rezultatele noilor săpături arheologice în tell-ul de la Sucidava-Celei, concluzionând că acestea contribuie la mai buna cunoaștere a “culturii Celei în raport cu culturile contemporane, precum și prezicerea aportului acestei culturi la geneza culturii Coțofeni”. În lucrarea **Contribuții la cunoașterea sfârșitului culturii Coțofeni și începutul bronzului timpuriu în sud-vestul Transilvaniei în lumina unor cercetări speoarheologice**, Tiberiu Mariș luând în discuție rezultatele cercetărilor efectuate în peste 150 de situri arheologice, a făcut unele noi considerații în problema enunțată.

Dr. Gavrilă Simion a prezentat comunicarea **Descoperiri ale culturii ceramice șnurate la sud de gurile Dunării, județul Tulcea**, în care a analizat rezultatele cercetărilor efectuate într-un tumul situat pe culmile dealurilor Dunavățului. Analiza inventarului descoperit, atributele intrinseci ale ceramicii aflate în tumul, permite înscrierea acestui important complex funerar în aria culturii de tip Bugeac (budjanskaia). Aspecte generale ale evoluției epocii bronzului în vestul României au fost tratate de Eugen D. Pădureanu în comunicarea **Preliminariile epocii bronzului și epoca bronzului în județul Arad**.

Dr. Petre Roman în comunicarea **Așezările epocii bronzului de la Ostrovul Corbului, jud. Mehedinți**, a prezentat rezultatele cercetărilor efectuate în perioada 1970-1984, în două zone: zona A în care a surprins o succesiune a trei așezări suprapuse, de tip Glina, Verbicioara, Gîrla Mare, și zona B în care s-a constatat o succesiune stratigrafică avînd la bază o depunere de tip Bubaň-Vecina-Beba Veche-Pitvaros, urmată de o așezare de tip Gornea-Orlești, iar în partea superioară de urme de tip Verbicioara timpuriu. Toate aceste depuneri sînt perforate de gropi Gîrla Mare. Analiza minuțioasă a ansamblului descoperirilor din zonă permite, în stadiul actual al cercetărilor, realizarea “unei schițe complete a evenimentelor care au caracterizat epoca bronzului în regiunea Porțile de Fier”. Date importante au fost prezentate în comuniările prezentate de Gheorghe Petre-Govora **Formarea culturii Verbicioara (fazele I-II)**; Szekely K. Zsolt,

Așezarea din epoca bronzului (cultura Witenberg) de la Cernat (jud. Covasna) și dr. C. Kacso Pandantivele de bronz în formă de clepsidră. Specială privire asupra descoperirilor din România; Ștefan Alexandrov, Cultura Kastolac în Bulgaria; H. Ciugudean, Interferențe culturale în spațiul nord-tracic la sfârșitul epocii bronzului.

În lucrarea **Mărturia arheologică de la sfârșitul epocii bronzului pe teritoriul județian Neamț**, Gheorghe Dumitroaia, prezentând rezultatele cercetărilor din zona nord-estică a județului Neamț, zonă în care au fost identificate peste 35 de așezări și necropole, precum și circa 20 de descoperiri de obiecte de metal din epoca bronzului târziu, conchide că sînt “suficiente elemente care documentează existența purtătorilor culturii Noua în spațiul în cauză în ambele etape de evoluție ale acestei culturi”.

Dr. M. Cărciumaru în comunicarea **Gravuri rupestre din epoca metalelor, recent descoperite în România** a prezentat cîteva gravuri rupestre din “Peștera Cizmei” de pe Valea Ribicioara, jud. Hunedoara, din “Peștera cu incizii”, jud. Bihor și de pe megalitul de la “Gura Haitii”, jud. Suceava, care vin să completeze un patrimoniu cultural deja existent, în acest sens, în țara noastră. Emil Moscalu și Corneliu Beda în lucrarea **Tumulul aparținînd culturii Basarabi cu car-cazan solar de la Bujoru**, au prezentat materialele descoperite în tumulul de la Bujoru, jud. Teleorman, care pe baza încadrării cronologice a diferitelor obiecte a fost datat în secolul al VII-lea î.e.n. Deosebit de important, în ansamblul inventarului, este prezența carului-cazan solar ce constituie dovada adorării apei și soarelui dătător de lumină și căldură și de către traco-geții (în fapt geții) din Cîmpia Munteniei.

Dr. Mircea Rusu în comunicarea **Coifuri de bronz transilvănene din Hallstatt AB₁** a făcut o prezentare a coifurilor de bronz transilvănene din hallstattul timpuriu, formulînd unele concluzii importante de ordin istoric și arheologic.

În secția a II-a intitulată **Geto-dacii, istorie și civilizație** (coordonator dr. C. Preda) au fost prezentate aproape 30 de comunicări în care a fost tratată o gamă variată de probleme, de la cele privind formarea, evoluția și conținutul culturii materiale și spirituale geto-dacice, la aspecte privind arta, structurile socio-economice, contactele civilizației geto-dacice cu alte civilizații, în primul rînd cu cea greacă și romană, pînă la aspecte privind realizarea unității politice din vremea lui Burebista și Decebal și războaiele daco-romane.

Seria comunicărilor în secția a II-a a fost deschisă de Marcel Drăgotescu, care a prezentat lucrarea **Petrodava – important centru economic, politic și economic și spiritual al populației geto-dacice de la răsărit de Carpați**, în care a făcut ample considerații asupra descoperirilor din cele trei așezări geto-dacice fortificate, de la Bîtca Doamnei, de pe Cozla și de la Piatra Șoimului, care pun în evidență “existența unui puternic centru de locuire geto-dacică în această zonă care s-a impus sub numele de Petrodava, a tît în cadrul comunităților de pe valea Bistriței, cît și al celor dintre Carpați și Siret”.

În comunicările prezentate de dr. Silvia Teodor, Mircea Nicu, Stela Țau, Geții

din sudul Moldovei în lumina ultimelor cercetări arheologice, V. Căpitanu, V. Ursachi, **Cetatea dacică de la Moinești**, N. Conovici, dr. M. Irimia, **Contribuții la cronologia davei getice de la Satu Nou – Valea lui Voicu**, dr. Szekeley Zoltan, **Formele de așezare ale dacilor în sud-estul Transilvaniei**, Viorica Șoiom, **Așezarea dacică de la Sîntimbru (jud. Harghita)**, dr. V. Lazăr, **Mărturii arheologice dacice din județul Mureș**, au fost aduse noi date asupra unor așezări geto-dacice întărite, precum și a unor așezări de tip sătesc, răspândite pe cuprinsul vechii Dacii.

Cîteva comunicări, precum cele prezentate de dr. B. Mitrea, **Monetele descoperite în dăva de la Poiana**, dr. V. Mihăilescu-Bîrliba, **Circulația monetară în Dacia răsăriteană în secolele V-I î.e.n.**, V. Căpitanu, **Noi descoperiri monetare antice intrate în colecțiile muzeului din Bacău**, Carmen Petolescu, **Primul război al lui Traian cu dacii, reflectat în emisiunile monetare**, Seiva Sanie, **Circulația monetară în cetățuia geto-dacică de la Barboși-Galați**, au tratat probleme privind circulația monetară în spațiul carpato-danubiano-pontic, într-un cadru cronologic larg, din secolul al V-lea î.e.n. pînă în secolul al III-lea e.n., insistîndu-se asupra contribuției descoperirilor numismatice la cunoașterea unor aspecte ale istoriei politice a lumii geto-dacice.

Alte cîteva comunicări, cum au fost cele prezentate de dr. M. Turcu, **Dovezi arheologice și narrative privind practicarea agriculturii la geto-dacii din centrul Cîmpiei Române**, dr. Rodica Tanțău, **Economia agricolă la geto-dacii în izvoarele antice**, Gh. Calotoiu, **Un atelier de făurărie și unelte agricole geto-dacice descoperite în jud. Gorj**, dr. E. Comșa, **Date despre ceramica din complexul dacic de la Feldioara**, M. Davidescu, **Tezaurul dacic de la Izvorul Frumos, comuna Burila Mare, județul Mehedinți**, V. Ursachi, **Obiecte de podoabă descoperite în cetatea dacică de la Brad**, dr. Silviu Sanie, **Unele considerații asupra imagisticii torenticiei geto-dacice (sec. V î.e.n. – II e.n.)** și dr. Maria Comșa, **Semne simbolice pe ceramica geto-dacică lucrată cu mîna din secolele II î.e.n. – II e.n.**, au adus în discuție probleme importante privind structurile economice, arta și cultura spiritală a geto-dacilor.

Dr. I. T. Dragomir în lucrarea **Vestigii ale culturii și civilizației geto-dacice și daco-romane în regiunea de sud a Moldovei**, a prezentat pe larg bogata documentație privind evoluția civilizației geto-dacice și daco-romane din sudul Moldovei. Dr. C. Petolescu în comunicarea **Războiul lui Domițian cu dacii** a prezentat noi considerații asupra războiului amintit, pe baza analizei surselor literare și epigrafice. M. Ciucă în comunicarea **O știre despre Dacia într-un papyrus egiptean** a readus în discuție informația din domeniul amintit, apreciind că se referă la un atac al sarmaților iazygi. V. Sîrbu a prezentat comunicarea **Noi observații și ipoteze privind riturile, ritualurile și practicile funerare ale geto-dacilor în sec. II î.e.n. – I e.n.**, C. Beldiman, J. Szöcs, **Contacte daco-sarmate reflectate într-un complex arheologic de la Sinsimion, jud. Harghita**, I. Nêmėti, **Contribuții la problema relațiilor dintre traci și celți în nord-vestul României în lumina izvoarelor arheologice**, în care au adus noi date și considerații asupra

problemelor abordate.

În ansamblu, comunicările prezentate la secția a II-a au adus importante informații privind evoluția lumii și civilizației geto-dacice, în lucrări s-au făcut pertinente observații și precizări privind cronologia și periodizarea civilizației geto-dacice, sublinieri și s-au formulat concluzii privind unitatea civilizației geto-dacice, dar s-au evidențiat și particularitățile zonale, s-au adus noi dovezi privind stadiul înalt de dezvoltare economico-socială, culturală și politico-militară atins de lumea geto-dacică în momentul marilor confruntări militare cu Imperiul roman. În unele lucrări s-au adus dovezi concludente privind începuturile simbiozei dăco-romane, în speță începuturile procesului de etnogeneză a românilor.

În secția a III-a, intitulată **Dacii liberi. De la daco-romani la români** (coordonator dr. Dan Teodor), au fost susținute aproape 20 de comunicări.

Dr. Ion Barnea în comunicarea **Începuturile și evoluția creștinismului la dacii răsăriteni**, sintetizând noile dovezi arheologice privind răspândirea creștinismului, a subliniat că aceste dovezi confirmă știrile literare, și că astăzi este dovedită răspândirea creștinismului și la dacii răsăriteni începând din sec. III-IV e.n. Marius Alexianu, în comunicarea **Considerații asupra așezării dacilor liberi de la Vlădiceni, comuna Birgăuani, județul Neamț**, a prezentat rezultatele cercetărilor arheologice de la Vlădiceni, insistând asupra importanței celor 24 de fragmente de amfore cu inscripții, realitate ce demonstrează amplitudinea relațiilor daco-romane și respectiv intensitatea romanității în teritoriul dacic liber de la răsărit de Carpați. Considerațiile asupra așezării de la Vlădiceni au fost completate prin comunicarea prof. dr. Sergiu Haimovici **Studiul arheozoologic asupra materialului provenit din stațiunea din sec. II-III e.n. de la Vlădiceni-jud. Neamț**. Date noi privind relațiile din lumea romană au fost aduse și de Elena Petrișor în comunicarea **Elemente de civilizație romană aflate în așezarea de la Homiceni, jud. Neamț**, în care prezintă două tezaururi monetare romane descoperite în această așezare.

Mai multe comunicări, precum cele prezentate de dr. M. Irimia, **Considerații privind unele meșteșuguri din epoca romană timpurie în lumina descoperirilor de cuptoare de la Dervent (jud. Constanța)**, dr. M. Zahariade, **Noi descoperiri epigrafice la Independența (jud. Tulcea)**, C. Bounegru, P. Hoșotti, **Așezarea daco-romană de la Hirșova și unele aspecte ale romanizării în Dobrogea**, C. Matei, **Un nou epitet al Cavalerului trac, Irsaios**, N. Șoancă, **Ceramica dacică din castrul de la Olteni (jud. Covasna)**, dr. Gh. Popilian, C. M. Tătulea, **O nouă necropolă daco-romană descoperită în Oltenia** și dr. Doina Benea, **Observații privind centrele meșteșugărești daco-romane în secolele III-IV e.n.** au abordat, în lumina unor noi descoperiri arheologice, diferite aspecte ale civilizației daco-romane, ale evoluției procesului de romanizare.

Alte câteva comunicări, precum cele prezentate de dr. Gh. Bichir, **Continuitatea în Dacia după retragerea romană, în lumina cercetărilor de la Stolniceni Buridava**, V. Barbu, **Aspecte ale culturii Sintana de Mureș în estul Cimpiei Române** și Dana Bălănescu, **Cîteva considerații privind tezaururile monetare ro-**

mane în sec. IV e.n. descoperite de la Răcășdia (jud. Caraș-Severin) au adus noi argumente în favoarea continuității în Dacia după retragerea romană, epocă în care se desăvârșește procesul etnogenezei românilor.

Un interes deosebit l-au stîrnit comunicările de lingvistică prezentate de prof. dr. Grigore Brîncuș, Răspîndirea geografică a fondului autohton al limbii române, dr. S. Dumistrăcel, Semnificația primară a cuvîntului ARGEA, un termen autohton referitor la construcția locuinței și dr. N. Saramandu, Probleme ale studierii substratului aromânei, precum și comunicarea de etnografie prezentată de Emilia Pavel, Reflectarea unor obiceiuri agrare în măștile populare din Moldova. Aspecte ale vieții economice din Dacia romană au fost abordate în comunicarea prezentată de Georgeta El Susi, Considerații privind economia animalieră din Valea Dunării în epoca romană. Materialul faunistic din castrul roman de la Pojejena.

Comunicările prezentate în ședința plenară și în cele trei secții au evidențiat paleta largă a tematicii celui de al XI-lea simpozion național de tracologie, caracterul interdisciplinar al cercetărilor întreprinse în ultimii ani. Trebuie subliniat că și de data aceasta simpozionul de tracologie a avut un pronunțat caracter de lucru. Au fost puse în circuitul științific noi date, rezultat al cercetărilor arheologice din ultimii ani, multe din acestea fiind rodul campaniei de cercetări arheologice din vara anului 1988. Valorificarea lucrărilor prezentate prin tipărire va aduce un spor de informație științifică în cunoașterea unor probleme importante ale evoluției procesului istoric de la traco-geto-daci la români.

În ultima zi a lucrărilor simpozionului a fost organizată o vizită de documentare la cîteva importante obiective arheologice, istorice și de artă medievală din județul Neamț. Un loc aparte l-a ocupat vizita la cetatea dacică de la Bîtca-Doamnei—Piatra Neamț, unde a avut loc o adevărată dezbateră științifică pe locul sitului arheologic, în fața unor secțiuni deschise, aducîndu-se în discuție probleme importante privind începuturile și sfîrșitul acestei cetăți, structurile comune cu alte cetăți dacice, inclusiv cu cele din Munții Orăștiei, subliniindu-se în acest fel unitatea culturii materiale din epoca de maximă dezvoltare a lumii geto-dacice, respectiv epoca Burebista-Decebal. A fost subliniat locul, din punct de vedere economic, al culturii materiale și spirituale și respectiv politic, ocupat de cetatea de la Bîtca-Doamnei (antica Petrodava) în ansamblul lumii geto-dacice de la est de Carpați.

Organizatorii simpozionului s-au străduit și au reușit, în chip exemplar, după opinia participanților, să asigure cele mai bune condiții desfășurării acestei prestigioase manifestări științifice.

Al XI-lea simpozion național de tracologie organizat la Piatra Neamț se înscrie în ansamblul acțiunilor științifice din domeniul istoriei și arheologiei ca o manifestare reușită, de înalt nivel. Cele peste 70 de comunicări științifice s-au constituit, fiecare în parte și toate laolaltă, într-o veritabilă imagine a evoluției lumii și civilizației traco-geto-dacice, daco-romane și vechi românești.